

DE REIS VAN DE DRIE KONINGEN

Moderne Engelse & Amerikaanse Carols
Oude Nederlandse liedkens & polyfonie
Rond *Journey of the magi* van T.S Eliot (in de vertaling van Peter Verstegen)

door het EGIDIUS KWARTET

peter de groot-altus, marco van de klundert-tenor
hans wijers-bariton, donald bentvelsen-bas

De drie koningen (wijzen) uit het Oosten brachten goud, wierook en mirre mee voor het kerstkind.

In onze buidel zitten carols en polyfone liedjes. Het is muziek die je vrijwel onmiddellijk herkent als passend voor deze tijd, er is namelijk iets in dat in andere muziek ontbreekt. Het heeft niet eens met belletjes of eindeloze gloria's te maken. Er zit een bepaald soort innigheid ingebakken, zelfs als het kerstlied wat uitbundig is. Het maakt daarenboven ook nauwelijks verschil uit welke tijd het kerstlied is. Innigheid en warmte klinken schijnbaar door de grenzen van stijlen heen, en omdat te bewijzen zet het Egidius Kwartet onbekommerd de zeer Engelse 20ste eeuwse William Walton naast de 16^e eeuwse Lage Lander Gheerkin de Hondt en de Amerikaanse dominee Burt naast priester Clemens non Papa.

The Journey of the Magi

De dichter T.S. Eliot trad in 1926 toe tot de Anglicaanse kerk. In 1927 schrijft hij op verzoek van zijn uitgever een kerstgedicht, dat wordt 'The journey of the Magi'. Het is zeker geen stichtelijke poëzie, in de kerkelijke zin van het woord. Eliot is voor en na zijn bekering enorm geraakt geweest door preken van een zekere Lancelot Andrewes, een Anglicaanse predikant uit het begin van

de 17de eeuw. Het gedicht begint dan ook met een bijna letterlijk citaat uit een kerstspreek over de *Magi* (magieërs, wijzen, koningen) van deze Andrewes. Eliot stelt zich voor hoe de *Magi* hun tocht hebben beleefd en laat ze er zelf op terugblikken.

Het gedicht valt in drie delen uiteen. Het eerste deel de reis in the *very dead of winter*. Dan volgt de aankomst die paradijselijk begint maar er staan al drie bomen tegen een lage lucht en er rollen al zilverlingen. Tenslotte wordt het doel wordt bereikt. Alleen daar waar je een climax verwacht volgt een typisch engels understatement: *It was (you may say) satisfactory*.

In de epiloog blikt Eliot afgrondelijk diep in het vraagstuk van leven en dood, van thuis zijn en vervreemding, en van het diepste innerlijk van een mens. *The Waste Land* was ook na zijn bekering blijkbaar geen verleden tijd.

Het gedicht wordt door de vier zangers van het kwartet gelezen en op passende plaatsen onderbroken door muziek van Renaissance componisten als Clemens non Papa en Gheerkin de Hondt, Engelse sentimentalisten en vroeg moderneren als Ralph Vaughn Williams, William Walton en John Rutter en de Amerikanen John Henry Hopkins en Alfred S. Burt. Natuurlijk ontbreekt ook hét Driekoningenlied bij uitstek, dat van Peter Cornelius, niet.

Journey of the Magi

T.S. Eliot (1888-1965)

'A cold coming we had of it,
just the worst time of the year
for a journey, and such a long journey:
the ways deep and the weather sharp,
the very dead of winter.'

And the camels galled, sore-footed, refractory,
lying down in the melting snow.

There were times when we regretted
the summer palaces on slopes, the terraces,
and the silken girls bringing sherbet.

Then the camel men cursing and grumbling
and running away, and wanting their liquor and women,
and the night-fires going out, and the lack of shelters,
and the cities dirty and the towns unfriendly
and the villages dirty and charging high prices:
a hard time we had of it.

At the end we preferred to travel all night,
sleeping in snatches,
with the voices singing in our ears, saying
that this was all folly.

Then at dawn we came down to a temperate valley,
wet, below the snow line, smelling of vegetation;
with a running stream and a water mill beating the darkness,
and three trees on the low sky,

And an old white horse galloped away in the meadow.

Then we came to a tavern with vine-leaves over the lintel,
six hands at an open door dicing for pieces of silver,
and feet kicking the empty wineskins.

But there was no information, and so we continued
and arrived at evening, not a moment too soon
finding the place; it was (you may say) satisfactory.

All this was a long time ago, I remember,
and I would do it again, but set down
this set down

this: were we led all that way for
Birth or Death? There was a Birth, certainly,
we had evidence and no doubt. I had seen birth and death,
but had thought they were different; this Birth was
hard and bitter agony for us, like Death, our death.
We returned to our places, these Kingdoms,
but no longer at ease here, in the old dispensation,
with an alien people clutching their gods.
I should be glad of another death.

“Een koude tocht was het zeker,
net de slechtste tijd van het jaar
om te reizen, en dan nog zo ver:
het gaan zwaar en het weer guur,
echt hartje winter.”

En de kamelen vol schaafwonden, pijn aan hun hoeven,
weerspannig,
gingen er bij liggen in de smeltende sneeuw.
We dachten met spijt soms terug aan
de glooiende zomerpaleizen, de terrassen,
en de zijdezachte meisjes die sorbets serveerden.
Toen het vloeken, het woedend gemor van de drijvers
die er de brui aan gaven, hun drank en vrouwen verlangden,
en de vuren gingen 's nachts uit, en er was onvoldoende
beschutting,
en de steden waren vijandig en de kleinere plaatsen afwerend
en de dorpen vuil en inhalig:
een zware tijd was het zeker.
Uiteindelijk reden we liefst de hele nacht door,
nu en dan een uur slaap,
met in onze oren de stemmen die zongen
dat het allemaal dwaasheid was.

Toen bereikten we, vroeg in de ochtend, een minder koud dal,
nat, onder de sneeuwlijn, de lucht van begroeiing,
een stromende beek, een waterrad beukte in het donker,
en tegen een lage hemel een drietal bomen.
En een oud wit paard in de wei in galop ervandoor.
Toen kwamen we bij een herberg met wingerd boven de deur,
zes handen in 't gat van de deur die gokten om zilver,
en voeten die tegen de lege wijnzakken traptten.
Maar niemand wist iets te vertellen, dus gingen we verder
en vonden de plaats die wij hadden gezocht, net op tijd,
die avond; het gaf (kun je zeggen) voldoening.

Dit alles was lang geleden, ik weet het nog goed,
en ik zou het opnieuw doen, maar noteer
dit noteer

dit: bracht de ster ons zo ver voor
Geboorte of Dood? Er was een geboorte, stellig,
dat stond vast en we twijfelden niet. Ik ken geboorte en dood,
maar ik hield ze toen voor verschillend; deze Geboorte was
een hard, bitter lijden voor ons, als de Dood, onze dood.
We keerden naar eigen land terug, deze Koninkrijken,
maar voelden ons hier niet meer thuis, in de oude leer,
bij een volk van vreemden dat klit aan zijn goden.
Ik zou blij zijn met nog een dood.

Vertaling: Peter Verstegen

